

POLGÁRI KOLLÉGIUM

Polgári Szakág

A Bírósági Határozatok című folyóiratban 2005. évben megjelent határozatok

1. BH 2005/1/14.

A felszámolás alatt álló szervezet vagyonából történő kielégítés sorrendjének szabálya nem értékelhető olyan általános társadalmi elvárásból fakadó követelményként, amely már a felszámolás kezdő időpontja előtt is érvényesül, ezért erre alapítottnak a szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző volta nem állapítható meg. [1991. évi IL. törvény 57. § (1) bekezdés; Ptk. 200. § (2) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 9. Pf. 21.936/2003/2.)

2. BH 2005/1/16.

Az engedményezés abban az esetben tekinthető biztosítéki jellegűnek, amennyiben az engedményezés hatályának beálltát a szerződő felek az adós teljesítésének elmaradásához kötik – A kötelezettnek az engedményezésről történt értesítését követően az engedményező jogutódjává az engedményes válik, az engedményezőnek a követelés feletti rendelkezési joga megszűnik, a kötelezett pedig kizárólag az engedményes részére teljesíthet kötelemszünetítő hatállyal. [Ptk. 328. § (3) és (4) bekezdés, 329. § (1) és (3) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.556/2004/2.)

3. BH 2005/2/56.

A szerzői jogot korlátozó szabad felhasználásnak minősül valamely televíziós műsor jellegzetes szignáljának, továbbá egyes részleteinek politikai hírműsorszám keretében vagy a műsorszolgáltató más időszereű műsorszámaiban, napi eseményekhez kapcsolódóan – az alkalom által indokolt módon és mértékben – való bemutatása. [1999. évi LXXVI. tv. 37. § (1) bek. és (3) bek., 80. § (1) bek., 83. § (2) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 8. Pf. 20.228/2003.)

4. BH 2005/2/58.

Ha a megállapítási kereset valamilyen összegű tartozás fennállására, vagy fenn nem állására irányul, a pertárgy értékét a tartozás összegében kell meghatározni; ilyen esetben az eljárás tárgyának értéke megállapítható. [Pp. 24. § (1) bekezdés; Itv. 39. § (3) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.660/2004/2.)

5. BH 2005/3/102.

A szerződés jogi minősítése során nem annak elnevezéséből, vagy szóhasználatából, hanem az abban kikötött szolgáltatások tartalmi elemeiből, a felek által meghatározott jogok és kötelezettségek természetéből kell kiindulni. Ha a felek munkaszerződésüket úgy bontják fel, hogy helyette a lényeges tartalom megváltoztatása nélkül ugyanarra a feladatra megbízási szerződést kötnek, jogviszonyukat továbbra is munkaviszonynak kell minősíteni. [Ptk. 207. § (1) bekezdés; Mt. 102. § (2)–(3) bekezdés, 103. § (1)–(4) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.002/2004.)

6. BH 2005/4/146.*

A szerződés érvénytelenné nyilvánítása iránti megállapítási kereset indításához az a körülmény nem szolgálhat kellő alapul, hogy a felperes az érvényteleníteni kért szerződés teljesítésére irányuló igény érvényesítésétől tart. [Pp. 123. §; Ptk. 234. §, 236. §]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.520/2003.)

*A BDT 2005. évi 4. lapszámában is közzétételre került.

Az Ítéltáblai Határozatok című folyóiratban 2005. évben megjelent határozatok

1. IH 2005/1/21.

A szerződés fedezetelvonó jellegének és harmadik személlyel szembeni hatálytalanságának megállapításához azt kell bizonyítani, hogy a szerződéskötés következtében, az adós megmaradt vagyonát is figyelembe véve objektíve nincs lehetőség a hitelezői igény kielégítésére. Önmagában az, hogy az adós a vele szemben fennálló követelés ellenére valamely vagyontárgyát az arra vezetendő végrehajtás elkerülése céljából értékesíti, nem jelenti a kielégítési alap elvonását, amennyiben a megmaradó vagyon értéke továbbra is kellő fedezetül szolgál. [Ptk. 203. § (1)–(2) bekezdés, 205. §, 207. § (5) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 9. Pf. 20.896/2004/3.)

2. ÍH 2005/1/23.

I. Ha többen közösen úgy okoznak kárt, hogy egyesek magatartása bűncselekményt is megvalósít, míg másoké nem, a károsulttal szemben fennálló egyetemleges felelősségüktől függetlenül eltérő szabályokat kell alkalmazni az elévülés tekintetében.

II. A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti igény elévülése mindaddig nem következhet be, amíg fennáll a bűncselekmény büntetethezősége. A büntetethezőség elévülésének megítélésénél a büntetőjogi szabályok irányadóak. [Ptk. 324. § (1) bekezdés, 360. § (4) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.026/2004/4.)

3. ÍH 2005/1/25.

A szerzői jog korlátainak egyike a szabad felhasználás. A mű szabad felhasználásának minősül valamely műsor jellegzetes szignáljának, továbbá egyes részleteinek politikai hírműsorszám keretében vagy a műsorszolgáltató más időszerű műsorszámában, napi eseményekhez kapcsolódóan – az alkalom által indokolt módon és mértékben – való bemutatása. [Szt. 37. § (1) bekezdés és (3) bekezdés, 80. § (1) bekezdés, 83. § (2) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 8. Pf. 20.228/2003/8.)

4. ÍH 2005/1/26.

Ha a jogi képviselő által benyújtott keresetlevélben előterjesztett költségmentesség (illetékfeljegyzési jog) engedélyezése iránti kérelem elbírálásához a szükséges igazolásokat nem csatolták, nem utasítható el a keresetlevél – hiánypótlásra való felhívás mellőzésével – idézés kibocsátása nélkül. [Pp. 124. § (2) bekezdés, 130. § (1) bekezdés i) pont]

(Fővárosi Ítéltábla 1. Pf. 21.228/2004/2.)

5. ÍH 2005/1/27.

Önmagában a büntetőeljárás folyamatban léte nem indokolja a per tárgyalásának felfüggesztését. Célszerűségi szempontok, a párhuzamosan folyó eljárásban bizonyítandó tények részbeni azonossága nem szolgálhat alapul a felfüggesztés elrendeléséhez. Ennek kizárólag abban az esetben lehet helye, ha a büntető bíróság által eldöntendő jogkérdés a polgári jogvita elbírálásának előkérdése. [Pp. 4. § (2) bekezdés, 152. § (1) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.845/2004/5.)

6. ÍH 2005/2/68.

A fedezetelvonó szerződés megállapításának törvényben meghatározott előfeltétele annak vizsgálata, hogy az átruházó megmaradt vagyona fedezetet nyújt-e a követelés kielégítésére, vagy sem. Ezért a fedezetelvonó szerződéssel tulajdont szerző tőrési kötelezettségének beállása nem köthető ahhoz a feltételhez, hogy az átruházótól a tartozása nem vagy csak részben hajtható be. A Ptk. 203. § (1) és (2) bekezdéseiben rögzített feltételek fennállása esetén a fedezetelvonó szerződéssel tulajdont szerző személy felelőssége a szerzett vagyontárgyra korlátozott, de nem mögöttes, hanem közvetlen felelősség, így őt az átruházó kötelezett elleni végrehajtás lefolytatásától függetlenül a kielégítés tőrésére kell kötelezni. [Ptk. 203. § (1)–(2) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.242/2004/4.)

7. ÍH 2005/2/71.

A közfelfogás szerinti élettársi kapcsolat akkor tekinthető polgári jogi értelemben élettársi jogviszonynak, ha annak tartalmi feltételei – közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben való együttélés – maradéktalanul megvalósulnak.

A gazdasági közösség fennállásának megállapításához nem elegendő a mindennapi életvitel körében a közös háztartás fenntartása, hanem ennek körét meghaladó, jelentősebb vagyoni célok elérésére irányuló együttműködés szükséges, beleértve a jövedelmek közös célra történő felhasználását és a terhek közös viselését. [Ptk. 578/G. §, Ptk. 685/A. §]

(Fővárosi Ítéltábla 1. Pf. 20.787/2004/11.)

8. ÍH 2005/2/72.

A műtétet végző orvos számára az egészségügyi törvényben előírt tájékoztatási kötelezettség az adott műtetre, az adott betegségre és az adott körülményre kiterjedő teljes körű tájékoztatást jelent. A tájékoztatás akkor tekinthető teljes körűnek, ha a várható valószínűséggel előforduló, a beteg gyógyulása szempontjából kockázatos szövödményekre kiterjed. A műteti beavatkozással nem szükségszerűen együtt járó, kivételesen vagy ritkán előforduló esetre vonatkozó tájékoztatás elmaradása nem jelenti a kötelezettség elmulasztását. [1997. évi CLIV. törvény 13. § (1) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 20.191/2005/5.)

9. ÍH 2005/2/75.

I. Az Alkotmányban biztosított jogorvoslathoz való jog nem korlátozhatatlan alapjog, nem biztosít közvetlen módon bírói úton való jogorvoslati lehetőséget valamely állami szerv döntése ellen. [Alkotmány 57. § (5) bekezdés]

II. Az Országgyűlés nem rendelkezik perbeli jogképességgel, mert nincs olyan tételes jogi rendelkezés, amely polgári jogi személlyé nyilvánítja, továbbá nincs arra vonatkozó törvényi rendelkezés, amely a polgári jogi jogképesség hiányától – a Pp. 48. §-ában foglaltaktól – függetlenül perelhetőnek minősítené. Költségvetési szervnek sem minősül, mivel az államháztartásról szóló törvényben foglalt feltételnek nem felel meg: a központi költségvetésben címzet nem alkot. [Ptk. 1. § (1) bekezdés, 28. § (3)–(4) bekezdés; Pp. 48. §; 1992. évi XXXVIII. törvény 20. § (2) bekezdés, 87. § (1)–(2) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 2. Pf. 20.103/2005/2.)

10. ÍH 2005/2/76.

Az ideiglenes intézkedés elrendeléséhez a törvényi feltételek együttes fennállása szükséges. Elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a kereseti kérelmet megalapozó anyagi jogszabályok megsértését valószínűsítette-e a kérelmező. Ennek függvényében indokolt a további törvényi feltételek vizsgálata, így az azonnali intézkedés szükségessége, az arányosság kérdése. [Pp. 156. § (1) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 8. Pkf. 25.207/2005/7.)

11. ÍH 2005/3/110.

A szerződés nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközésének megállapítása során vizsgálandó szempontok.

Az átalakulóban lévő társadalmi és gazdasági struktúra adta lehetőségek kihasználásával a privatizáció során szerzett korábbi állami tulajdonnak a tartozások rendezése elől másik társaságba történő kimentése nyilvánvalóan a társadalom erkölcsi rosszállását vonja maga után. Az ilyen szerződéssel elérni kívánt gazdasági cél a társadalmi közfelfogás számára elfogadhatatlan, tisztességtelen, ezért nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik. [Ptk. 200. § (2) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.869/2003/4.)

12. ÍH 2005/3/111.

A megtámadás jogáról lemondani csak a megtámadási határidő megnyílta után lehet. Magában a szerződésben a megtámadás jogáról lemondó nyilatkozat érvényesen nem tehető, mert a megtámadási határidő legkorábban az ügyleti akarat kinyilvánítása – annak aláírása után – veszi kezdetét. [Ptk. 207. § (3) bekezdés, 236. § (1)–(2) és (4) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.384/2004.)

13. ÍH 2005/3/117.

I. A társadalmi szervezetnél a bankszámla feletti rendelkezéshez minden esetben – az alapszabályban megjelölt – két képviselői joggal felruházott személy aláírása szükséges.

II. Nem törvényt sértő az alapszabálynak az a rendelkezése, hogy a tagok egyharmada az ok megjelölése nélkül, csak a célra hivatkozva kérheti a rendkívüli taggyűlés összehívását. E szabályozás ugyanis a szervezet tagjai számára a demokratikus, önkormányzati jogok szélesebb gyakorlásával, a törvénytől kedvezőbb feltételekkel teszi lehetővé a rendkívüli taggyűlés összehívását. [Ptk. 29. § (2) és (3) bekezdés; 1989. évi II. tv. 2. § (4) bekezdés, 11. § (2) bekezdés; 3/2005. KJE számú jogegységi határozat]

(Fővárosi Ítéltábla 5. Pkf. 25.595/2005/3.)

14. ÍH 2005/3/120.

Amennyiben a helyi bíróság előtt indult perben előterjesztett viszontkereset a követelés összegére tekintettel megyei bíróság hatáskörébe tartozna, nincs helye az áttételi rendelkezések alkalmazásának. A törvényi előfeltételek hiányában előterjesztett viszontkeresetet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani. [Pp. 22. § (1) bekezdés, 23. § (1) bekezdés a) pont, 129. § (1) bekezdés, 147. § (2) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 1. Pkf. 25.382/2005/2.)

15. ÍH 2005/3/121.

I. A házassági vagyoni jogi perre vonatkozó kizárólagos illetékességi szabály akkor érvényesül, ha a házassági per megindítását követően terjesztik elő a házassági vagyoni jogi keresetet. A korábban indult házassági vagyoni jogi perre nem áll fenn az áttételi kötelezettség.

II. A perben érvényesített egyes követelések elkülönítve történő tárgyalásának elrendelése esetén nem keletkezik új ügy, ezért az elkülönített kereset áttételére nem kerülhet sor. [Pp. 129. § (1) bekezdés, 149. § (1) bekezdés, 277. § (4) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 1. Pkf. 25.711/2005/2.)

16. ÍH 2005/3/123.

A másodfokú bíróságnak az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező és a pert hivatalból megszüntető végzése nem vonható azon másodfokú határozatok körébe, amely ellen akár kifogás, akár fellebbezés előterjeszhető. [Pp. 251. § (1)–(2) bekezdés, 233/A. §, 259/A. §]

(Fővárosi Ítéltábla 9. Pk. 25.213/2005/2.)

17. ÍH 2005/4/158.

Az élettársak egyező akaratú szabadon rendelkezhetnek arról, hogy a közös gazdálkodásuk eredményeként szerzett vagyontárgy tekintetében őket milyen jogok illetik meg. A szerzésben való közreműködés arányában fennálló

közös tulajdonra alapított igény akkor érvényesíthető, ha a tulajdonszerzésre vonatkozóan ettől eltérő megállapodást nem kötöttek. [Ptk. 578/G. § (1) bekezdés]
(Fővárosi Ítéltábla 1. Pf. 20.419/2005/4.)

18. ÍH 2005/4/159.

I. A szoftverre kötött megállapodás nem vállalkozási, hanem felhasználási szerződés, mivel a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (szoftver) minden fajtája a szerzői jogi törvény hatálya alá tartozik. Felhasználási szerződés esetén a hibás teljesítés jogkövetkezményeit a szerzői jogi törvény rendelkezései szabályozzák, ezért a Ptk.-nak a hibás teljesítésre vonatkozó szabályai helyett e törvényben foglalt szabályokat kell alkalmazni.

II. Az államkincstár kártérítési felelősséggel tartozik a vele jogszabály alapján számlavezetési jogviszonyban lévő szervezet felé, ha a jogszabályban előírt igazolás meglétét nem vizsgálva teljesíti az inkasszót. [1992. évi XXXVIII. törvény 18/B. §, 18/C. §; 1995. évi XL. törvény 62. § (7) bekezdés; 1999. évi LXXVI. törvény 1. § (1) bekezdés c) pont, 3. §, 49. §, 60. §]

(Fővárosi Ítéltábla 3. Pf. 20.390/2005/3.)

19. ÍH 2005/4/160.

I. A jellegbitorlás törvényi tényállása csak versenytársakra alkalmazható. Annak ellenére, hogy azonos vásárlói kört céloznak meg, eltérő gazdasági tevékenységük miatt a reklámtevékenység terén nem minősülhetnek versenytársaknak az olyan piaci szereplők, akik közül az egyik saját termékét reklámozza web-oldalán, a másik pedig reklám közzétevőjeként az erre alkalmas eszközzel rendelkezik. [1996. évi LVII. tv. (Tpvt.) 6. §; 1997. évi LVIII. tv. 2. § a) és p) pontja]

II. Meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül, ha a jellegbitorlásra alapított keresettől eltérve a felperes első ízben a fellebbezésben hivatkozik a tisztességtelen piaci magatartás generálklauzulájára. [1996. évi LVII. tv. (Tpvt.) 2. §; Pp. 247. § (1) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 14. Gf. 40.051/2005/5.)

20. ÍH 2005/4/161.

A nemzetközi magánjogi tvr. rendelkezése valamely állam jogának (jogrendszerének) a szerződésben való megválasztására biztosít lehetőséget a felek számára. Ha a szerződés ilyen jogválasztást nem tartalmaz, csupán arra utal, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben mely jogszabály rendelkezései az irányadóak, e megjelölést nem lehet kiterjesztően akként értelmezni, hogy azzal a felek az adott állam valamennyi jogszabályának, egész jogrendszerének alávetették volna magukat. [1979. évi 13. tvr. 24. §, 25. § a) pont]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.577/2005/4.)

21. ÍH 2005/4/163.

Amennyiben a napilap impresszumából megállapíthatóan az online megjelenés a lap egy rovata, és az online változat időszaki lapként nincs a nyilvántartásba bejegyezve, a napilap online megjelenésével elkövetett jogsértés miatt a sajtó-helyreigazítási pert a napilap szerkesztősége ellen kell megindítani. [Pp. 130. § (1) bekezdés g) pont, 343. § (1) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 2. Pf. 20.857/2005/2.)

22. ÍH 2005/4/164.

Az elektronikus dokumentumok – e-mail – közül csak a fokozott biztonságú elektronikus aláírással aláírt nyilatkozat felel meg az írásbeliség alakij követelményének. Az e-mail végére írt névalírással önmagában nem elégíti ki az elektronikus aláírásról szóló törvényben előírt, fokozott biztonságú elektronikus aláírás feltételeit, ezért nem felel meg az írásbeliség alakij követelményének. [2001. évi XXXV. tv. 2. § 15. pont, 4. § (1) bekezdés; Ptké. 38. § (2) bekezdés]

(Fővárosi Ítéltábla 2. Pf. 20.326/2005/2.)

A Bírósági Döntések Tára című folyóiratban 2005. évben megjelent határozatok

1. BDT 2005/1/5.

I. A biztosító a karbantartási kötelezettség elmulasztására alapított mentesülésre sikerrel nem hivatkozhat abban az esetben, ha a biztosított és kárt szenvedett épület hiányosságai a korával, az akkor használt építési anyagokkal és alkalmazott építési eljárásokkal arányban álló, természetes elhasználódás következményei.

II. Ha a biztosító a biztosítási szerződésben a kárt szenvedett épület újra-előállítási költségeinek megtérítésére vállalt kötelezettséget – eltérő szerződéses kikötés hiányában – az újra-előállítás bizonyított és általános forgalmi adót is magába foglaló költségeit köteles megfizetni. A biztosított nem köteles a biztosítási összeget az épület helyreállítására fordítani, ezért a biztosító szolgáltatási kötelezettsége szempontjából közömbös, hogy azokat ténylegesen elvégzik-e. [Ptk. 536. § (1) bek., 40. § (1) és (3) bek., 548. §]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.061/2004/2.)

2. BDT 2005/1/6.

I. A biztosítónak a biztosítási esemény bekövetkezésétől az elévülési idő lejártáig folyamatosan számolnia kell a biztosítási szerződés teljesítésének a kötelezettségével. Ezen idő alatt a biztosított késedelmes kárbejelentése önmagában nem eredményezi a biztosító mentesülését, kivéve, ha emiatt lényeges körülmények kideríthetetlené váltak. A bejelentési késedelem idejére azonban a biztosítottat késedelmi kamat nem illeti meg.

II. Ha a biztosított a károsulttal a felelősségbiztosító közreműködése nélkül egyezséget köt, az nem vezet a biztosító mentesüléséhez, hanem azzal a következménnyel jár, hogy az egyezség a biztosítóval szemben hatálytalan és a biztosító a ténylegesen felmerült, igazolt károkat köteles megtéríteni. [Ptk. 536. § (1) bek., 54. § (1)–(2) bek., 559. § (1)–(4) bek.]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.089/2004/4.)

3. BDT 2005/1/8.

Nem lehet elutasítani hiánypótlási felhívás kiadása nélkül a keresetlevelet, ha a felperes költségmentesség engedélyezését kérve, az általa szükségesnek tartott igazolásokat csatolja. Amennyiben a bíróság álláspontja e tekintetben eltér, – a kérelem elutasításának terhével – hiánypótlásra kell felhívni a felperest. [Pp. 95. § (2) bek., 121. § (1) bek., 130. § (1) bek., 132. § (1) bek.]

(Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 20.945/2004/2.)

4. BDT 2005/2/18.

I. Az egyházi alapítású felsőoktatási intézmény hitéleti tevékenysége körébe tartozik az olyan kérdésben való megnyilvánulás, amely az egyház szellemiségéhez, belső rendjéhez igazodik. Vallási vagy a hitélettel összefüggő kérdésben való véleménynyilvánítás személyiségi jogvédelmet igénylő hátrányos megkülönböztetésnek nem minősül.

II. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére alapítottan a társadalmi szervezet személyiségi jogi pert indíthat a szexuális irányultság – mint az ember személyiségének lényegi vonása – miatti kedvezőtlen megítélésre (hátrányos megkülönböztetésre) hivatkozva. [2003. évi CXXV. törvény 8. §, 20. § (1) bek., 28. § (2) bek.; Ptk. 84. § (1) bek.]

(Fővárosi Ítéltábla 2. Pf. 21.318/2004/4.)

5. BDT 2005/2/25.

Az ajándék visszakövetelése iránti perben a súlyos jogsértés megítélésénél a megajándékozott vagy vele együtt élő hozzátartozójának hálátlansága, az ajándékozóval szembeni tiszteletlen viselkedése erkölcsi szempontból elítélendő, de nem valósít meg olyan, jogszabályban védett érdeksérelmet, amely az ajándék visszakövetelési igényt megalapozhatná. [Ptk. 582. § (2)–(3) bek.]

(Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 20.589/2004/3.)

6. BDT 2005/2/26.

Az elővásárlási jog megsértésére hivatkozva az adásvételi szerződés hatálytalanságának megállapítását és tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzését igénylő kereseti kérelem a perindítás tényének feljegyzése elrendelését megalapozza.

A perindítás ténye ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének előfeltétele, hogy a kereseti kérelem teljesítése a bejegyzett tulajdonjog változását eredményezze. [Inyvtv. 64. § (1) bek. b) pont]

(Fővárosi Ítéltábla 7. Pkf. 25.641/2004/3.)

7. BDT 2005/2/27.

Fedezetelvonó szerződés hatálytalanságának a megállapítása iránt előterjesztett kereset nem ad alapot a perindítás ténye ingatlan-nyilvántartási bejegyzésére. [Inyvtv. 64. § (1) bek. a) pont]

(Fővárosi Ítéltábla 7. Pkf. 25.551/2004/4.)

8. BDT 2005/3/42.

A kezelőorvos ellen folyó büntetőeljárás nem ad alapot a felperes gyermekének gyógykezelése folytán bekövetkezett halála miatt indult – az egészségügyi intézmény elleni – kártérítési per tárgyalásának felfüggesztésére. [Pp. 152. § (1) bek.]

(Fővárosi Ítéltábla 7. Pkf. 25.581/2004/3.)

9. BDT 2005/4/44.

A VODAFONE Magyarországi Mobil Távközlési Részvénytársaság Általános Szerződési Feltételei 8.4.1. pontjának azon módosítása, amellyel az adatforgalom függvényében jogosult szolgáltatás korlátozására – érvénytelen.

I. Az általános szerződési feltételeket mind a sérelmet szenvedett szerződő fél, mind a jogszabályban erre feljogosított fogyasztói érdekképviseleti szerv megtámadhatja. Nincs akadálya annak, hogy ezt a hasonló ténybeli és jogi alapú igényüket egyszerű pertársakként egy perben érvényesíthessék. Az ebből származó jogkövetkezmények azonban részben eltérnek egymástól.

II. A perindításra feljogosított szervezet közérdekű keresetében a tisztességtelen kikötés érvénytelenségének megállapítását kérheti, melynek eredményeként a kikötés alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal

állapítja meg a bíróság az érvénytelenséget, egyben e szervet feljogosíthatja a határozat nyilvánosságra hozatalára. Ezzel szemben a sérelmet szenvedett fél az általános szabályok szerint kérheti az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását.

III. A jóhiszeműség és tisztesség követelményeibe ütközik a korlátlan adatforgalmú internetes kapcsolatot biztosító szerződésnek olyan módosítása, mely a szolgáltató részére az adatforgalomtól függő, egyoldalú korlátozást biztosít. [1978. évi 2. tvr. (Ptké. II.) 5. § e) pont; Ptk. 209/B. § (2) bek. b) pont; 18/1999. (II. 4.) Korm. rendelet 2. § e) pont]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.137/2004/4.)

10. BDT 2005/4/50.

A betéti társaság beltagjának a társaság tartozásáért megállapított mögöttes felelőssége – a beltaggal szembeni eredménytelen végrehajtás esetén – a kültag házastárs családjogi törvényen alapuló felelősségét eredményezi abban az esetben, ha a betéti társaságba a vagyoni betét szolgáltatása a házastársi közös vagyonból és nem a beltag különvagyonából történt. [Gt. 90. § (1) bek., 101. § (3) bek.; Csjt. 27. § (1) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 1. Pf. 21.247/2004/3.)

11. BDT 2005/4/55.*

Kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem nem terjeszthető elő, ha a megállapítási kereset törvényi feltételei nem állnak fenn. Az ilyen tartalmú megállapítás iránti kereset indításához az a körülmény sem szolgálhat kellő alapon, hogy a felperes az érvényteleníteni kért szerződés teljesítésére irányuló igény érvényesítésétől tart. [Pp. 123. §; Ptk. 234. §, 236. §]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.520/2003/4.)

*A BH 2005. évi 4. lapszámában is közzétételre került.

12. BDT 2005/5/59.

I. Az oktatási intézménynek a tanulói jogviszonnal összefüggésben okozott kárért való felelőssége objektív. A kimentés körében nem minősül működési körön kívül eső, elháríthatatlan oknak a tanulók tanulási képességbeli hiányossága.

II. Amennyiben az oktatási intézmény fenntartója a működés törvényessége feletti ellenőrzési jogköréből fakadó kötelezettsége teljesítését elmulasztja, az ezzel összefüggésben keletkezett károkért való helytállása a közigazgatási jogkörben okozott kárfelelősség szabályai szerint állapítható meg, mely felelősség a károkozóval egyetemleges.

III. Hátrányos megkülönböztetésnek minősül és személyhez fűződő jog sérelmét valósítja meg egyes tanulók tanulási zavarok miatti elkülönítése. [Közokt. tv. 10. § (2) bek., 77. § (3) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 9. Pf. 20.931/2004/2.)

13. BDT 2005/5/63.

A pártfogó ügyvédi kirendelést tartalmazó hatósági határozat egy sajátos kötelmi jogi jogviszonyt hoz létre. Az ebből származó esetleges kártérítési és egyéb igényeket a megbízás szabályainak az alkalmazásával kell elbírálni. [Ütv. 31. § (2) bek.; Ptk. 476. §]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.184/2004/5.)

14. BDT 2005/5/70.

A Pp. szabályai szerint kizárt, hogy egy adott polgári ügyben a kereset és viszontkereset tárgyában két különböző – egymástól eltérő hatáskörű – bíróság hozzon határozatot. Amennyiben a helyi (kerületi) bíróság előtti eljárásban a viszontkereset előterjesztésének az eljárási törvényben foglalt feltételei az értékhatár miatt nem állnak fenn, nincs helye a viszontkereset áttételének a megyei bírósághoz. Ha a viszontkereset előterjesztésének bármely feltétele hiányzik, a viszontkeresetet érdemi vizsgálat nélkül kell elutasítani. [Pp. 147. §, 213. § (1) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 1. Pf. 21.153/2004/3.)

15. BDT 2005/6/74.

A jelzálogszerződés érvénytelenségre alapított kereset – megalapozottsága esetén – az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjog törlését eredményezi, ezért ingatlan-nyilvántartási törlési pernek minősül. A törlési kereset előterjesztésére az ingatlan-nyilvántartási törvényben foglalt határidők irányadóak, nem érvényesül a semmisségre való határidő nélküli hivatkozás. (Inytv. 62. és 63. §)
(Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 21.220/2004/3.)

16. BDT 2005/6/77.

Amennyiben a felek a vadkár becslésére irányuló közigazgatási eljárásban a jegyző előtt egyezséget kötöttek és a felperes nem a vadkár bírósági megállapítása iránt, hanem a közigazgatási eljárás során tett polgári jogi szerződési nyilatkozata érvénytelenségének megállapítása iránt terjeszt elő kereseti, vagy viszontkereseti kérelmet, erre az igényérvényesítésre nem vonatkozik a 30 napos jogvesztő határidő. Az egyezség, mint polgári jogi szerződés semmisségére határidő nélkül hivatkozhat, míg a tévedésre alapított megtámadást a megtámadási határidőn belül

terjesztheti elő, kifogás formájában, azonos jogviszonyból származó követeléssel szemben pedig határidő nélkül. [Vtv. 81. § (5) bek.; Ptk. 234. § (1) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.352/2004/2.)

17. BDT 2005/7–8/88.

I. A Ptk. 6. §-ára alapított igény szoros oksági kapcsolat fennállását kívánja meg: a kárnak a károsult személy magatartásával, e magatartásnak pedig a másik személy szándékos magatartásával kell okozati összefüggésben állnia. E szabály alapján kizárólag annak a kárnak a megtérítésére nyílat jogi lehetőség, amely azért következett be, mert a károsult jóhiszemű személy, más szándékos magatartása miatt olyan magatartást tanúsított, amelyből őt önhibáján kívül érte károsodás.

II. A Ptk. 6. §-a alapján nincs jogi lehetőség a meghiúsult szerződés teljesítése esetén elérhető nyereségnek a megtérítésére. Kizárólag azoknak a károknak az áthárítására van mód, amelyek a másik személy szándékos magatartása által kiváltott károsulti magatartás nélkül nem következtek volna be. Ilyenkor a károsultat abba a helyzetbe kell hozni, mintha az ő, kárhoz vezető magatartására nem került volna sor (negatív interesse). (Ptk. 6. §)
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.312/2004/3.)

18. BDT 2005/7–8/97.

Az ajándék visszakövetelése iránti igény elbírálásánál a megajándékozó-megajándékozott közötti jogviszonyban a felek egymás iránti magatartásának értékelése a szülő–gyermek kapcsolatban az átlagostól eltérő megítélés alá esik. A felek viszonyából kiindulva, életvitelük feltárása, értékelése után, az erkölcsi szempontok figyelembevételével dönthető el, hogy milyen magatartás minősül súlyos jogsértésnek.

Az emberi szükségleteknek és méltóságnak megfelelő életkörülmények megvonása önmagában is alapot adhat a súlyosan jogsértő magatartásnak megállapítására. [Ptk. 582. § (2) és (3) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 1. Pf. 20.310/2005/4.)

19. BDT 2005/7–8/99.

I. A választottbírói kikötés a felek arra irányuló akaratát fejezi ki, hogy a rendes bíróság eljárását mellőzzék. A kikötés tartalmának feltárásához vizsgálni kell, hogy annak tárgyi hatálya mire terjed ki, mely követelésre, a követelés mely részére vonatkozóan utalják az eljárást a választottbíró elé.

II. Választottbírói kikötés esetén nincs helye a keresetlevél áttételére vonatkozó eljárési szabály alkalmazásának. [Vbt. 8. § (1) bek.; Pp. 130. § (1) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 3. P. 20.473/2005/1.)

20. BDT 2005/9/125.

Az alapítványt alapító vállalat jogutódlással történt megszűnése (átalakulása) esetén az alapítói jogok nem szállhatnak át a jogutód másik jogi személyre. Ilyen esetben – kérelemre – a bíróság gyakorolhatja az alapítói jogokat a kezelő szervezet, vagy az ügyészség kérelme alapján. [Ptk. 74/B. § (5) bek., 74/C. § (7) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 4. Pkf. 25.430/2005/3.)

21. BDT 2005/10/128.

A gépjármű kötelező felelősségbiztosítási szerződés kötésére kötelezett üzembentartó, valamint a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató üzembentartó személye elválhat egymástól, mert előbbi a tulajdonjoghoz, illetőleg a forgalmi engedélybe bejegyzéshez, utóbbi pedig a tényleges tevékenység rendszeres és tartós folytatásához kötődik. Ha ilyen esetben valamelyikük olyan kárt térít meg, amely a másikat terheli, a köztük fennálló jogviszonyra, vagy a jogalap nélküli gazdagodásra irányadó szabályok szerint követelheti annak megtérítését. [58/1991. (IV. 13.) Korm. rendelet 1. § (1)–(2) bek.; Ptk. 345. § (1) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.446/2005/3.)

22. BDT 2005/11/151.

Az Ltv. hatálybalépése előtt kötött szerződésekre a megkötésükkor hatályos jogszabályok rendelkezései az irányadók.

A nem lakás céljára szolgáló helyiségre kötött bérleti szerződést a bérbeadó hibásan teljesíti, ha az egyébként a bérlet tárgyát nem képező közös használatú, a bérelt helyiségekbe való bejutást szolgáló utak használatát egyoldalúan és úgy változtatja meg, hogy a bérelt helyiségek a rendeltetésüknek megfelelő célra már csak korlátozottan alkalmasak.

Ha a bérlő a bérleti szerződés hibás teljesítéséből eredő szavatossági igényét határidőben érvényesíti, a hibás teljesítésből eredő többlet kártérítési igényét az általános elévülési időn belül érvényesítheti akkor is, ha a szerződő felek gazdálkodó szervezetek.

A határozott időre szóló bérleti szerződés közös megegyezéssel, alakszerűség nélkül megszüntethető. Ebben az esetben a bérlő a hibás teljesítésre hivatkozva az elköltözéssel, a másik helyiség bérletével kapcsolatos költségeire kártérítés címén alappal nem tarthat igényt, mert ezek a saját akaratából merültek fel. [Ptk. 306. §, 310. §; 1/1971. (II. 8.) Korm. rendelet 46. § (1) bek.]

(Fővárosi Ítéltábla 5. Pf. 20.295/2005/2.)

23. BDT 2005/11/152.

I. A szerződésszegéssel okozott kár megtérítésére irányuló igény esetében a felperes által megjelölt szerződésszegő károkozó magatartások határozzák meg azt a keretet, amelyben az alperest a felróhatóság hiányának bizonyítása terheli. Több szerződésszegés esetén az egyikkel kapcsolatos eredményes kimentés a további szerződések következményei alól nem mentesít.

II. A magánszemély által kötött bankszámla-szerződésre a takarékbetét szerződés szabályain kívül a megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezések, valamint a szerződések általános szabályai is megfelelően irányadók. E szerződés teljesítése körében a kialakult gyakorlatnak megfelelő, az együttműködés módját rendező megállapodásra az alapul szolgáló bankszámlaszerződés alakszerűségei nem vonatkoznak. [Ptk. 318. § (1) bek., 529. § (1) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 5. Pf. 20.482/2005/3.)

24. BDT 2005/11/153.

I. A büntetőeljárásban hozott felmentő ítélet nem akadályozza annak, hogy a büntetőjogi következménnyel nem járó cselekményt a polgári perben a bíróság kártérítési felelősséget megalapozó magatartásként értékelje.

II. A MABISZ a felelősségbiztosítási szerződéssel nem rendelkező személlyel szembeni megtérítési igényét nem mint károsult, hanem mint jogszabály alapján helytállásra kötelezett szervezet érvényesítheti, ezért nem hivatkozhat a közös károkozás szabályai közül arra a jogra, ami kizárólag magát a károsultat illeti meg, viszont más jogszabályi rendelkezés folytán mégis jogosult részben az általa teljesített szolgáltatást követelni. [Ptk. 345. § (1) bek., 346. § (1) bek.; 58/1991. (IV. 13.) Korm. rendelet 10. § (6) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.517/2005/2.)

25. BDT 2005/12/163.

I. Az elővásárlási jog gyakorlására való felhívást – az ajánlat közlését – követően az adásvételi szerződés az elővásárlási jog gyakorolhatósága szempontjából rögzül, az ajánlati kötöttség időtartama alatt a felek szerződési szabadsága nem érvényesül.

II. Az elővásárlási jog jogosultja által tett elfogadó nyilatkozat ingatlan esetében írásbeli alakhoz kötött és azt az eladó(k)hoz kell címezni. E kettős feltételnek megfelel, ha a jogosultnak az eladó jogi képviselőjénél szóban tett nyilatkozatát nyomban írásba foglalják. [Ptk. 211. § (2) bek., 373. § (1) bek.]
(Fővárosi Ítéltábla 7. Pf. 20.713/2005/4.)

26. BDT 205/12/170.

A gépjármű kötelező felelősségbiztosítás olyan sajátos háromalanyú jogviszony, amelynek célja azoknak a károknak a megtérítése, amelyeket a biztosított esetlegesen harmadik személynek okoz és jogszabály alapján megtéríteni köteles. Ebben a jogviszonyban a biztosított – adott esetben mint gépjármű üzemeltető – nem mint károsult, hanem mint kárért felelős személy vesz részt. A jogi konstrukció célja és rendeltetése nem a biztosított kárának megtérítése, hanem azoknak a kárigényeknek a kielégítése, amelyekért ő felelős. Ezért a gépjármű üzemeltetője sem az általa kötött szerződés alapján a biztosítótól, sem pedig ennek hiányában a kártalanítási számlától nem követelheti saját kárának a megtérítését. [171/2000. (X. 13.) Korm. rendelet 2. § (1) bek., 10. §; Ptk. 559. § (1) bek.]

(Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 20.674/2005/3.)